

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempej za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Volitve na Nemškem.

V novem velikem nemškem cesarstvu so volitve, katere so se te dni vršile, tako nepričakovano za Nemčijo slabo izpale, kakor nij tega nihče misliti mogel in res se bere v vseh nemških novinah iznenadenje, osupnenost. Število ultramontansko-katoliških poslancev, katerim je Rim vse, narod pa ne dosti, se je namreč zdajno povečalo, poskočilo je od 62 na 92. Poljakov nij še nikoli toliko v nemškem zboru sedelo, kakor jih bode zdaj, namreč 13. V Alzaciji je voljenih 15 Francozov, in celo socijal-demokrati so si znali 10 sedežev priboriti. Število vseh teh se utegne še za kakih 15 pomnožiti, ker je več ožjih volitev. Ker je vseh poslancev 397, torej ima vladna stranka še večino, a ne uže več večine dveh tretjin. Ta nenaden izid je nemške državniške tako osupnil, da uže pomišljajo, ali ne bi občne volitve brez cenzusa bile odpraviti. Na Nemškem namreč ima vsak 25 let stari moški volilno pravico, naj plača kaj davka ali nič.

Pri tem stanju stvari moramo mi svobodomiselnim Slovencem dve stališči imeti. Prvič nam, ki sami za sebe terjamo svobodo in narodno samostalno življenje, in ki se držimo vzvišenega učenja: „kar sebi ne želiš, drugemu ne privošči“ — ne mere prav biti, ako pri sosednjem, ali katerem koli narodu zmaguje nenarodna, nesvobodoljubna stranka. Ultramontanci so povsod škodljivi in nikjer ne morejo imeti simpatij.

A v drugič smo tudi narodnjaki in Slovani in politiki. Kot taki smo sebični za svoj narod, za slovanstvo. Kdo bo nam to zameril, saj so vsi narodi taki in največji egoisti so baš Nemci. Onim je vsak pomoček, ki germanstvu na višje pomaga, dober in

pripraven. Za to, in pa ker vemo in vidimo, da Bismarkova Germanija najbolj po tem teži, kako bi nas Slovane, posebno Čehe in Slovence podjarmila in narodno umorila, — moremo kot politiki zadovoljni biti, da se v Nemčiji napravljajo tako velike notranje težave državi.

Zdaj bodo imeli požrešno Nemčija in Bismarkovci dovolj posla in teškega prebavljanja doma v svoji hiši. Ne bodo utegnili niti moči imeli pogubno delati na zunaj. Tčas pak se bode vse slovanstvo okrepilo, oživilo — in kadar smo enkrat močni vsi, potem se nam Nemčije, posebno ako se s cerkvenimi in socijalnimi boji v notranjem oslabi, ne bode bati. Zato nič ne obžalujemo zmag ultramontancev in separatistov v Nemčiji.

Iz deželnih zborov.

Štajerski deželni zbor.

[Izv. dop.]

(22. seja 16. januarja.) V deželni odbor se imata voliti dva odbornika. Veliki posestniki volijo enoglasno grofa Kotulinskega, kateri je bil do lani odbornik, a se potem zavolj bolehnosti odpovedal. Volitev drugega odbornika iz cele hiše namestu odstopivšega dr. Schlofferja se še le po šestkratnem voljenji dožene. Pri prvi volitvi gre med dr. Schlofferjem in Konradom in je pri ožji volitvi dr. Schloffer z 28 glasovi proti Konradu, ki je dobil 20 glasov, izvoljen. Dr. Schloffer se na novo odpove zaradi raznih opravil. Volitev se na novo začne in zdaj zmaga zopet še le pri ožji volitvi dr. Schreiner, bivši župan graškega mesta. Klerikalci so svoje glase grofu d' Avernas dali.

Potem se volijo za namestnika odbor-nikov dr. Gmeiner, Scholz in Renschmid. V deželno komisijo za reguliranje gruntne davka je izvoljen Lohninger.

Zarad deželnega gledališča v Gradci sklene deželni zbor, da se gledališče ne sme na novo zidati, ampak samo popraviti; za poprave se sme potrositi 25000 gld. Najemnik pa mora plačati tako najemščino, da se vloženi kapital poobresti in amortizuje.

Finančni odbor nasvetuje, da se od vlade zahteva: 1. učiteljskim pripravnikom za ljudske šole se naj za časa učenja privolijo vse one prednosti, katere daje brambovska postava teologom; 2. tudi po končani pripraviški šoli naj imajo pripravniki, dokler se uče za izpite, vse prednosti, katere po brambovski postavi pristujejo kandidatom za ljudske šole, ki uže imajo spričevala zrelosti.

Dalje svetuje finančni odbor glede pravice imenovanja učiteljev sledečo postavo: Če deželni fond nad $\frac{3}{4}$ cele svote doplača v okrajni ali krajni šolski fond, ima deželni šolski svet pravico učitelja imenovati, sicer pa krajni ali okrajni šolski svet. Po dozdej veljavni šolski postavi ima namreč to pravico, kdor nad polovico plače učiteljeve plačuje. Na Štajerskem pa skoraj v vseh okrajih dežela več ko polovico šolskih stroškov plača. Vsled tega si je deželni šolski svet prilastil uže na mnogih mestih pravico, da on učitelje imenuje. Do konca lanskega leta je uže 630 takih učiteljskih mest, tedaj nad polovico vseh učiteljev deželni šolski svet imenuje, ostale pa krajni šolski sveti. Po povišanih plačah učiteljskih bode deželni fond v vseh okrajih nad polovico stroškov za učitelje plačal in tako bi okrajni šolski sveti vedno bolj prikrajšani bili v svojem pravu.

Listek.

Etiketa.

Najuljudnejši narod pod našim solncem je japonski. Japoncem je uljudnost največja krepost in pri vseh stanovih v enacijah čislj, na enaki stopinji. Evropski kulturni narodi in njihov narastaj v družih delih sveta nemajo niti pojma o pravi uljudnosti v japonskem smislu. Pa Japonci nijso morda stoprv za naših časov do teh nazorov dospeli: literarni njihovi spominki pričajo, da je uže nad tisoč let, kar se pri njih etiketa neizmerno temeljito goji. Vsa njihova izreza nekada in dandenes meri na to, da se otrokom, počenši tako rekoč z materinim mlekom, vcepi čut za vsestransko, najskrajnejšo uljudnost; ves nauk ima namen globoko v srce vtisniti preverjenje, da se vrednost človeka sodi po njegovi uljudnosti. Po dotiki z drugimi na-

rodi Japoncem proti nevarnost, da pojde visoka cena uljudnosti, čudovito spoštovanje olike med njimi — rakovo pot! „Civilizirani“ narodi, posebno velečestiti gospodje sosedje Yankeeji — kateri se v prvi vrsti držé zlattega gesla: „Time is money!“ — so tega razsvitljenega mnenja, da japonska etiketa naposled vendar nekoliko predaleč sega in da je res škoda toliko dragega časa potratiti z golimi frazami ter upotrebljevati dvajset besed za to, kar se pové z dvema. Žal mi je za vrle Japonce, ki se toliko stoletij ne-prestano trudijo za svojo uljudnost! Sprehajoč se v duhu iz Slovenskega na Japonsko si mislim, koliko daleč — za nami so ti ubogi Azijatje, in vroča želja me obhaja, da bi rod slovenski — šel v odgojo na Japonsko! Pri nas se nobenemu premodrih in preučenih „voditeljev mladeži“ potrebno ne zdi, da bi obračal njeno pozornost na — oliko! In to je toute mème chose, ali je šola „krščanska“

ali „brezverska“, spojena s cerkvijo ali od nje ločena. Pa se vé da, ko bi se htelo tú kaj doseči, trebalo bi začeti od zgoraj in pred vsem dresirati — „učne moči“ samo za to stroko; potem bi morda šlo! Kolikokrat se nam očita neohkanost in — brez zamere, rojaci! — mnogokrat, premnogokrat je to očitjanje žalibog opravičeno. Pa čemu drezati v to sršenovo gnjezdo? Saj je vse bob ob steno! — Hm!

Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo — mislim si jaz in — dregnem. Povod pa mi je dal za to premišljevanje poslednji razglas slavnega odbora narodne čitalnice ljubljanske, ponosne matere „nebrojnih“ otrok, katerih nobenega žalibog prav vesela nij čestitljiva mamica! Saj je pa res bridko, če otroci majko nekako v kot potisnejo — zato pa tudi kazni nijso ušli, ti malopridni dečaki! Toda — ón razglas je odborovo vabilo, v katerem so naznanjeni plesi,

Proti predlogu govori šolski inspektor Wretschko, pa tudi Rechbauer in dr. Flek. Naposled je sprejeta resolucija, da se deželni odboru naloži vprašanje, kako bi se naj ločila pravica imenovanja učiteljev od dotacije učiteljskih plač, na tanko pretresovati in o tem prihodnjemu deželnemu zboru poročati.

Remschmid poroča v imenu cestnega odbora, da se ima graškemu mestu privoliti 20.000 gld. za napravljenje nove ceste do kolodvora ogerske zapadne železnice. Proti temu govori temeljito dr. Sernec ter dokazuje, da graško mesto nema nobene postavne pravice za tako doplačo iz deželnega fonda. Dozdaj še nij odločeno, kje bi se imela zidati ta cesta in ko bi se zidala, ne bi zadela toliko stroškov, kakor je izračunjeno v predlogu. Lastniki onih posestev, po katerih bi šla cesta, radi brez povračila oddajo od svojih gruntov, kolikor je treba za cesto, ker je potem vrednost ostalega grunta dosti višja. Kljub temu dokazom je bil z malo večino sprejet predlog cestnega odbora.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 21. januarja.

V **državnem zboru**, ki se je sešel 21. jan., je vlada predložila osnovne postavbe: o uravnanju vnanjih pravnih razmer katoliške cerkve in klosterskih društev; o uravnanju prineskov duhovskega premoženja k religijskemu fondu; o zakonitem priznanju verskih društev. Prva imenovanih postav odpravlja postavno ves konkordat in ima določbe o cerkvenih uradih in dohodkih, o izvrševanju cerkvene oblasti in cerkvenega pastirstva, dalje glede kat. teološke fakultete in o izreji bogoslovcev, ter o cerkvenih korporacijah, patronatih, cerkvenem premoženju in državnem nadzorstvu nad cerkveno upravo. — H-j, ali bo ogenj v klerikalni strehi!

Dalmatinski „Narodni List“ piše o zedinjenju Dalmacije s Hrvatsko in pravi: „Mi ne vemo, kedaj bode hrvatski zbor to misel sprožil. A to vemo, da brez Dalmacije trojedna kraljevina nij mogoča, in da bi nobena vlada na Hrvatskem imena „narodna“ ne zaslužila, ki bi se za možnost trojedne kraljevine ne pečala. Da v Dalmaciji vsi po zedinjenju težimo (izvzemši nekaj naseljenecv in renegatov), to smo večkrat v adresah na cesarja poudarjali, in ker nam bojazen za svojo narodno življenje vedno raste, sili nas vse k zedinjenju s Hrvatsko.“

V **ogerskem** odboru edenindvajseterih je govoril Paul Moricz, da je treba ustano-

viti samostalno notno banko, ako se hoče v državnem gospodarstvu ravnatežje narediti. Od teže posojila 75 milijonov se mora ljudstvo s tem oprostiti, da se nekaj državnih posestev proda. Dalje priporoča Moricz, naj se železnice razširijo, da zaradi nesistemnosti ne bo treba vednih subvencij, in naj se monopol tobaka v direktni davek spremeni. Somšič je proti Sennyeyevemu predlogu govoril, da se honvedska armada ne sme odtegniti dispoziciji državnega zbora in ogerske vlade. Dalje je naglašal govornik, da se je le potem mogoče iz žugajočega položaja oprostiti, ako se stranke združijo.

Vnanje države.

„**Norddeutsche** Allg. Zeitung“ je zadnje dni prinesla članek, ki zelo ostro proti Francoski govori, in jo svari pred novo vojsko. Da-si je sovražstvo med omenjenima državama uže urojeno, zabija rimska kurija še vedno zagozdo zadnje vojske med ta dva smrtna sovražnika; ona si prizadeva, da bi narodno nasprotje v religiozno spremenila, da bi maščevalni vojski Francozov dala značaj verske vojske, od katere se papež nada, da mu bode svetno posestvo nazaj dala. Papeževi in francoski interesi so se na čuden način stajali, da jih od Berlina pazljivo gledajo. Dalje piše omenjeni list: „Mi ne iščemo s Francozi prepira, Francoski in nemški interesi se ne morejo trčiti. Mi imamo le enega sovraga: Rim. Proti papeževemu hlepenju po posvetnih rečeh se moramo vedno biti. Nam je vse na tem ležeče, da Francoska ne postane zaveznica Rima. Francoska vlada, ki bi se toliko onečestila, da bi postala služabnica Rima, bi ne mogla z nami v miru živeti, ne ker bi bila francoska vlada, nego ker bi bila papeževa služabnica. Mi hočemo mir, zato pošteno rečemo Francoski, naj ne trpi klerikalnih hujškanj proti nam. Francoska in Nemška morete mirno druga zraven druge živeti, dokler imaste samo politične namere. Francoska pa, ki je cerkvenodržavni teokratiji podložna, je nezedinjljiva z mirom. — Uže ko se je ta članek **Francozom** telegrafično naznanil, je bil upljiv velikansk, kaj še potlej, ko so ga brali od besede do besede. „Moniteur Universel“, ki je škofovski hujškanje proti Nemcem z dopadljivim očesom gledal, malosrčen piše: „Članek hoče, da se vojaška postava v prihodnjem državnem zboru sprejme.“ „Journal des Débats“ ne vé ali je članek „Nord. Allg. Z.“ svarjenje ali žuganje. Sicer pa „Journal des Débats“ francosko duhovstvo pokriva, češ, „da postavbe svoje dežele vedno spoštuje. Ali bo vlada nemškemu listu kaj odgovorila, se ne vé. Le to bodi povedano, da se niti francoska vlada niti narod sploh ne utika v verske zadeve nemškega cesarstva.“ „Univers“ pravi, da se ultramontanci le za uzrok imajo, da bi se Italija in Nemčija s Francosko sprli, kakor

ste se k javni vojski proti papeštvu zavezali. „Figaro“ pravi tolažljivo: „Gospod Bismarck je zelo močan, a zmagana Francija in preganjani katolicizem ima dva velika zaveznika — boga in — čas (?). Tudi **italijanske** novine reproducirajo članek „N. Allg. Z.“, ter ga Francozom neugodno komentirajo.“

Dopisi.

Z Notranjskega 18. jan. [Izv.

dop.] Z volitvijo g. Ad. Obreze smo zadovoljni. Seveda bi bil dobil on veliko več glasov ako bi ne bili volili isti možje, kateri so dr. Costo po nesreči za slovensko reč posadili na poslanski sedež. Volitev dr. Razlag v državni zbor je bila lep a neporabljen poduk Bleiweis-Costi, volitev g. Obreze v deželni zbor je ponavljanje onega poduka, — ali pa se hosta „oča“ slovenskega naroda in tuji adoptirani „sin“ njegov vendar enkrat spametila ter zpoznala, da sta si zapravila nekdanje zaupanje in ljubezen našo, kdo bi si upal trditi pri znani njihovi trmi? Ako bo neizmotljivi dr. Bl. v svoji doslednosti (trmi) šel tako daleč, da Notranjcem pri prihodnjih volitvah v dež. zbor za kandidata postavi dr. Costo, bode nam prav, ali dr. Costi bi mogli povedati uže denes, da se bo moral zadovoljiti s kacími desetimi glasovi. Pa denes imam celo drug namen, nego o prihodnjih blamažah naših prvakov pisati. Denes hočem reči besedo o kateri se je uže mnogo, mnogo — a po vspehu soditi vendar še premalo — pisalo in govorilo o slovenskem uradovanju.

Hvaležno moramo pripoznati, da c. kr. okrajno glavarstvo postojnsko z malo izjemami županijam slovenski dopisuje. Ta slovensčina res nij izgledna, a za nas je vendar stokrat bolja, nego najpravilnejša nemščina. Kako je pa pri naši okrajni sodnji in davkarji bistriški? Kakor je bilo pred 20, 30 in bog ve koliko leti, t. j. tako, kakor bi bili mi Nemci, ali kakor bi ne bilo nobenega zakona zagotavljajočega nam, kar bi imelo biti samo po sebi naravno, neovrgljivo pravo, — kakor bi ustava ne imela §. 19.

Pred nekaj leti se je vsaj kako povabilo ali kak plačilen nalog napisal slovenski, a zdaj pa še tega nij več. Če ima obrazec slovensko in nemško stran, izpolni se le nemška. Vlada terja od nas zaupanja. Pa je-li mogoče, da bo slovenski narod zaupal onemu,

ki jih napravi čitalnica „v tekočem predpustu.“ Milostiva čitateljica, jaz sem poleg družega tudi aranžiran plesalec, in srcé meni — kakor tebi — bije hitreje, kadar čitalnični gospod strežaj, neprimerno uljuden mož — brez dvoma ubežen Japonec, skozi duri pomoli list („ličen“ — kaj pa da, ker je iz „slavnoznané“ Blaznikove oficine), na katerem listu je prav debelo tiskana beseda „ples“. A ta pot mi je srcé nekoliko prestalo „igrati radosti“, ko sem iz zaželenega vabila preveril se, da sl. čitalnični odbor, v katerem sedi cvet našega prvaštva, ne zmore tajnika, ki bi bil tajnostim slovenske slovnice kos: vsaj jaz nijsem drznil se misliti, da bi razne gramatikalne — novarije onega vabila bile tiskovni pogreški; takemu sumu je branil moj neomejeni rešpekt pred slavnoznané Blaznikovo tiskarno, kateri je čestiti gospod Lésar prerano umrl. Pa moje mračno čelo se je hipoma razvedrelo, ko sem

konci vabila zagledal dostavek gledé **Oprave** gospodov in brž — ugenil, kaj je gospod odborov organ s tem htel reči. Pozabil sem slovnico ter vzkliknil: bravo! — pa zakaj? Mislite si, gospodičina, da je v čitalnici izredna, slavnostna beseda; Vi ste uže prejšuji večer — kakor človek svojo dušo za sveto obhajilo — pripravljali svojo čarovno glavico z raznimi mukami za bodočo veselico; poskušali ste vse jutro najbolj zapeljivo frizuro za svoje krasne lasé (pustite mi veselje, da si mislim, da so Vaši!); po vséh prodajalnicah ljubljanskih ste bili iskali širokih svilénih trakov one barve, ki se bliščečemu Vašemu teintu tako nepopisno prilega, in vsako noč se Vam je sanjalo, kako bo Vaše oko žarelo izza páhalice: šumečim krilom stopite v sijajno dvorano ter sedete k svojim slovenskim sestricam, ki so vse — mlade in stare — nališpane kakor Vi, akopram ne vsaka tako ukusno; gospodje okolo Vas

imajo praznično obleko, nekateri celó popolnem salonsko, med njimi posebno — povabljeni visoci gostje. Ko se pa po naključji enkrat ozrete na levo, zapazite v prvi vrsti mladega možičeljna, katerega je narodna navdušenost tako silno gnala k besedi, da nij bil utegnil prebleči svetlo-rujave suknice, v kateri med tednom — beseda je, se vé da, v nedeljo — prodaja „mnogovrstno blago na debelo in drobno“; „in seines nichts durchbohrendem gefühle“ stoji tam mogočni gospodek, roki križem na prsih, in prvaku navzočnih gostov, svojimi glupimi očmi zeva v obraz! Vi se neusmiljeno namuznete, draga domorodka, in — molčite; ali pa vsak, kdor to vidi, posebno tujec, tako ravna kakor Vi, tega — ne vé. Tolaživa se s tem, da so vsi drugi to — malenkost prezrli! Sicer najin grešnik nij edin: če se malo nazaj obrnete, vidite pač še več tacih, ki nijso v svatovskih oblačilih, pa ti so vsaj toliko

ki mu skruni najprirodnejše pravice njegove, ki molče dovoljuje, da se zaničljivo izpahuje njegov jezik iz javnih uradov? Zakaj so zakoni, ako se ne spoštujejo in ne izpolnjujejo? Zakaj neki morajo uradniki priseči na ustavo, ako smejo delati protustavno?

Slovenskim poslancem — deželnim in državnim — naj bode živo priporočeno, da našemu jeziku od vlade zopet in zopet zahtevajo pravice, katerih mu nikdo ne more odrekati: Ako vlada misli, da se bomo naveličali terjati pravico, in in otrpneni pronašali krivico, ne dajmo ji molčanjem povoda misliti, da odstopamo od svojih pravic, pokažimo ji pri vsaki priliki, da nas nikakor nij volja popustiti od pravičnega zahtevanja.

Naj povem še en primer, iz katerega se bo videlo, kako hitro se uraduje pri nas. Pet let je, kar se je pričela pravda zaradi zemlje. Toženec prosi in prosi razsodbe, toda zastoj, dasiravno je obravnavanje uže pred štirimi leti popolnem končano. Se ve, uradnikom se ne mudi, drže se pregovora: „Naglost nij pridna“.

Zdaj pa še eno. Od uradnikov, ki iz mrznje do vsega, kar je slovansko, ali zavoljo neznanja slovenskega jezika ne uredujejo v tistem jeziku, v katerem uredovati je njihova dolžnost, ne moremo pričakovati izpolnitve svojih terjatev, dokler ne pride od zgoraj drugi duh, — kajti krivičnega hlapca bo krivičen gospod vzel v svoje varstvo; toda med tistimi, ki bi imeli našemu jeziku pomagati k javni rabi in veljavi, — med uradniki, bilježniki in odvetniki, jih je tudi nekoliko, ki se prištevajo narodnjakom. Kaj se imamo nadejati od teh? Odgovor, kateri si mora rodoljub po dozdanjih skušnjah dati na to vprašanje, nij vesel. Nij mi namen, govoriti v obče o sveti dolžnosti narodnih notarjev in advokatov naspram slovenskemu občinstvu, — govor je bil i o tem uže dostikrat po slovenskih listih, — namen teh vrstic je pripomoči nekoliko k temu, da bodo trdi slovenski kmetje, iz notarske pisarnice v Trnovem nosili slovenska pisma. V drugih krajih pa naj drugi, katerim je mar slovenstvo in koristi našega naroda, kličejo nemarneže na dolžno delo.

Gospod notar, ki hočete biti narodnjak in naprednjak, t. j. razžalil bi vas, kdor bi hotel oporekati, da Vam gori srce za napre-

dek in blagostanje zatiranega naroda slovenskega, Vi tudi dobro veste, koliko nepotrebnih sitnosti, stroškov in škode ima ubogi naš kmet zavoljo pisem pisanih v nerazumljivem mu jeziku. Če ste pa Vi narodnjak težeč za napredkom, če Vam so znane one potrebe naroda, če imate srce čuteče bolečine narodove, zakaj pa izdelujete bornemu slovenskemu kmetiču, na slovenskih tleh, pisma v nemškem jeziku? Je-ti ta starokopitnost napredek? Je-li to častno in dostojno rodoljubna vnetega za blagor svojega naroda? — Bodimo v resnici liberalni v vseh stvareh, dajmo vsakemu svoje, in ne mučimo brez potrebe slovenskega kmeta s tujščino; ne bodimo deležniki tistih, kateri rinejo narod naš v srdito žrelo nemškega moloča.

Iz Šoštanja 18. jan. [Izv. dop.] V „Slov. Nar.“ je bilo uže v sedmi številki povedano strastno obnašanje Šmiheljskega župnika proti občespoštovanemu posestniku St. Ravno to ga je še menda bolj piknilo; kajti zdaj je ves svoj srd nad njim razlil. — Omenjen pošteni posestnik biva namreč najbližje topolške cerkve, ter je sedaj mežnarsko službo opravljal. Da bi pa — „izdajalec“ — tako ga je v pričo drugih faranov fajmošter v svoji hudobiji imenoval, zaradi dobrega in pravega obnašanja pri minolih volitvah v Celji, več te častite (!) službe ne imel, mu dopošlje „dekret“, se ve v katoliško-pravniškem jeziku, v nemščini pisan. St., vrl Slovenec, odpiše, da mu je ta jezik čisto tuj, da ne razume niti besedice ne; zato se naj fajmošter potrudí, Slovence, kar bi uže čas bilo, slovensko dopisovati. A to se ne zgodi. — Prišla sta le ključarja ter mu — baš na povelje gospodovo — ključne odvzela, katerih se je St. iz serca rad znebil. Ali nij to prevelika prenapetost naših gospodov?! — Da se naš župnik za slovenske domoljubne reči nikoli nij brigal, to mu vsakdo prizna; a nezaslišano ostane samo to, da se slepo voditi da od znanega fanatika Košarja, pri nas jako nadležne muhe. — Kaj takega početi g. župniku samemu gotovo nij na misel prišlo, ker je človek, „der nichts macht und nichts bricht“, — to vemo vsi, in znano nam je tudi, da nezmagovalen Košar še vedno udriha po vseh, kateri po njegovi godbi plesati nečejo. Ali še ne veste gospodje, da se poštenje lahko le prehitro vzame; kedaj

pa zopet povrne? — Oznanovaleci miru in ljubezni med brati sv. cerkve, kako se strinjá tako postopanje z vašim kristjansko-vernim govorom?! Sram vas bodi! Izderite poprej bruno iz svojega očesa; pometite nesnago izpred svojega praga; potem še le izvlecite smet iz očesa bližnjega in popihajte prah s praga sosedove hiše! — Potem bo, kar pri nas vsakdo želi, dobrodejen mir in tudi krščanska sloga, kakor nekdanj, ko duhovni nijso ščuvali, podpihovali, ampak učili!

Iz slovenjegraškega okraja 19. januarja. [Izv. dop.] Naš bivši deželni poslanec Adamovič se je — kakor znano — s početkom deželnega zbora meseca novembra odpovedal poslanstvu in do denes še nij razpisana nova volitev. Naš okraj je tedaj bil brez zastopnika v poslednjem štajerskem deželnem zboru. Ne vemo, zakaj naš cesarski namestnik tako dolgo odlaga in zakaj nij precej, ko se je g. Adamovič odpovedal, razpisal volitve. Priprav tako nobenih nij treba, ker se nemajo voliti volilni možje, nego ostanejo oni volilni možje, katere smo izbrali za poslednjo volitev v deželni zbor. Mi vsaj postavimo tako razumevamo, da se volilni možje izbero za vso dobo deželnega zbora, če prav v deželnem volilnem redu o tem nij posebne odločbe. Kolikor je nam znano, se po vseh deželah tako ravna, da so volilni možje za toliko časa zbrani, za kolikor deželni zbori. (Na Češkem se uže od nekdanj tako godi in tudi na Kranjskem ste bili [dve volitvi deželnih poslancev, Pakiza v ribniško-laško-kočevskem in g. Obreze v postonjskem okraji kjer so volili stari volilni možje in v deželnem zboru je celo na neko vprašanje deželni predsednik izrekel, da veljajo volilni možje za celo dobo dež. zbora. (Lehko še iz gotovega vira povemo, da bi bila vlada zlasti v ribniško-kočevskem okraji rada nove volilne može dala v novič voliti, ker je (sicer krivo) mislila, da bodo potem razmere za nemškutarskega kandidata ugodnejše, a je izprevidela, da tega ne sme storiti. Ur.) Sicer pa nam je vse eno, ali ostanejo sedanjí volilni možje, po katerih imamo gotovo narodno večino, ali se novi volijo. Ako se to zgodi, dobimo gotovo še več narodnih glasov. — Kakor slišimo, kandiduje od nemškutarske strani g. Schmid, posestnik v Marenbergu. Mož ima res dosti časa v deželnem zboru sedeti, a od njegove politične omike dozda še nijsmo dosti slišali. Pa čemu bi hudo govorili o moži, ki tako nema upanja, da bi ga naši volilci poslali v deželni zbor in ki se bode samo žrtvoval kakor nekdanj Kaligarič. Da si pa nemškutarstvo nij nevarno, da bi zmagalo s svojim kandidatom, vendar moramo Slovenci pazni biti ter o pravem času delati, posebno pa se varovati medsobnega razpora. Volitev deželnega poslanca bode še le meseca marca. Glavna skrb nam bodi, da bode voljen narodnjak in pošten domač človek, kateri ima srce za svoje ljudstvo in njegove pravice, ne pa kak tujec ali s tujcem držeči.

Iz Budim-Pešte 16. jan. [Izv. dop.] Vsa pozornost je denes na odbor 21. obrnena. Nanj gledajo z isto pazljivostjo in zanimivostjo vladni, kakor tudi opozicijski možje. V odboru so vse stranke našega sabora zastopane. Pozneje se tedaj nobena stranka pritoževati ne bode mogla, če delovanje odborovo ne bode zaželenega sadu

skromni, da se — bolj kraja drže! Zdaj se vzdigne zastor, t. j. „mašinista“ društvenega odra ga z veliko umetelnostjo srečno kvišku privleče — čvrsti pevski zbor pozdravi občinstvo, radostno se upira oko na mladostne postave in prijetno doné ušesom krepki glasovi. Pa ko se uleže prvi vtisek, vidite, da je tudi med pevci nekateri — v naglici — pozabil na — črno obleko ali na — rokavice! Celó na ples so neki včasih zahajali taki „sonderbare schwärmer“ in zato — oh! odborova charmantna opomba o moški toaleti za ples je zeló zdrava in jako potrebna! Pa ne ostanimo pri prvem koraku, posnemajmo dosledno moje prijatelje Japonce, povejmo več — vse! Ta gospodič v svoji nebrzdani ognjenosti pleše, kakor da bi bil sam v dvorani; drug celo vrsto dam podere, kadar se zakadi za kako slobodno golobčico — tu treba poduka! Gradiva je pri nas za veliko knjigo, dokaj debelejšo, nego matični „Olikani Slovenec“, ki bi se jedva

predelati dal za mojo namero. Pa ko bi se morda sl. Matica vnela za mojo idejo, takoj zdaj izrečem, da bi se uredovanje tacega dela ne smelo izročiti n. pr. prečestitemu gospodu Jaranu, ali komu drugemu takemu, ki je v Afriki študiral etiketo; zamorci — oni nič za to ne morejo, pa v tej vedi nijso kaj preveč akreditirani; jaz priporočam za redakteurja knjigi le Japonca. O to bi bila izvrstna knjiga! Se vé da bi jej ne bilo pečati se samo s plesi in takimi otročarijami — bog ne daj! — morala bi ozir jemati na vse socialne odnošaje. Kako hvaležno polje bi jej bilo postavim naše časnikarstvo! Razlagala bi, da — Japonci v publicistični borbi ne pišejo s cepeci, saj jekleno pero uže nekaj izdà za silo! — Jaz si ne upam več o tem povedati: bati se mi je, da bi moji gospodje kolegi bili družega mnenja in ne hteli nič slišati o — Japoncih in njihovi novinarski etiketi!

Micuno-Katakana-Kami.

prirodilo. Odbor, katerega so neki naši časopisi uže za konvent velike francoske revolucije proglasili, ne ve prav, kje bi svoje delo začel. Do sedaj je imel samo dve sednici, pa se niti še o tem nij sporazumeti mogel, kako se bo v njem obravnavalo, kaj poprej, kaj naj poprej, in kaj pozneje, in kako? Od vlade je odbor zahteval, naj mu predloži osnove proračunov za leti 1875. in 1876. Vlada bode to drage volje storila, ter je odboru obečala, da mu bo vse mogoče podatke za proučenje finančnega stanja na njegovo zahtevanje predložila. Za dosedo ravnesja med državnimi dohodki in stroški so v merodajnih krogih sledeča tri sredstva predmeti posvetovanja: Eni hoté županijam in občinam mnogo stroškov napotiti, kateri so se do sedaj iz državne blagajne plačevali, drugi hočejo honvedstvo odpraviti, tretji pa zahtevajo, naj država po premoženji mrtve cerkvene roke posegne, vsi pa poleg tega nasvetujejo reformo finančnega sistema, zlasti davkarstva in s tem odpiranja novih virov za državne dohodke. Naše državno gospodarstvo je tako v stran zavoženo, da ga javaljne tudi odbor 21. s svojimi nasveti na pravi in ravni potokrenil ne bo.

Lonyáyeva „Reform“ je prinesla fulminanten članek proti Hrvatom in Srbom. Povod k temu članku jej je dal po kralju potrjen zakon o odgovornosti hrvatske vlade. S tem zakonom, pravi „Reform“, — so dobili Hrvati odgovorno ministerstvo, ki je sedaj tretje v habsburškeji monarhiji. S tem se je duvalizem spreobrnil v trijalizem. Ustanova v revidiraneji nagodbi, da se ban imenuje s protipodpisom našega ministerpredsednika, nema nobene važnosti več, zakon o odgovornosti hrvatske vlade je zadržaj te ustanove, kakor mol žitno ceno izdolbel. Hrvatski sabor more vsakega bana ki mu nij po volji na temelji tega zakona v obtožni stan postaviti, po svojem kraljeviskem sodu obsoditi dati, ter nam ga čez Dravo nazaj poslati. Zagrebškega nadbiskupa Mihaljeviča, kateri ima res velik zaslug za današnje stanje na Hrvatskem, imenuje „Reform“ vrhovnega popa (fö-pap) in najlenejšega in najzatelebanejšega človeka (legtunyabb és személtenebb ember) Stari hrvatski unionisti se proganjajo. Hrvatska vlada je v službi jugoslovanske propagande, ki ima svoj sedež v Belgradu. Ne bo dolgo, in naši Srbi v Bački in Banatu bodo zahtevali združenje s hrvatsko-slavonsko kraljevino, kar jim še odreči ne bomo mogli. Hrvate podpira vojniška stranka, ki je pri dvoru vsemogoča. Strossmayer dela v prilog Srbom. V ljudskih šolah njegove škofije uče se otroci tudi cirilico čitati. Bati se je za katolicizem na Hrvatskem, da se ne pogrči, ali popravoslavi. Pri vladi v Zagrebu se pod Mažuraničem večji del sami Srbi ponameščujejo. Ne bo več dolgo, da bo Makanjeva stranka v hrvatskem saboru večino imela, in potem se bo na novo revizija nagodbe zahtevala, če ne še kaj več. Kdo je vsemu temu kriv? Nobeden drugi, nego g. Josip Szlavay, kateri je zakon o odgovornosti hrv. vlade kroni na potrjenje predložil. — To je zadržaj Reforminega članka. Iz njega se vidi, kaj bi imeli Hrvati in Srbi pričakovati, če bi spet enkrat Lonyayjevci

na krmilo prišli. Hrvate pa take časopisne enuncijacije naj ne motijo. Oni naj samo na to delajo, da se v svojej situaciji utrde, ter da jih mogoči dogodjaji nepripravljenih ne najdejo.

Domače stvari.

— (Ljubljanski magistrat) je sklenil novo ljudsko šolo zidati na „Cojzovem Grabnu“ in odločil za to 66.651 gld.

— (Imenovanje.) G. Gregor Kržič, adjunkt v Kranji, je imenovan za ces. kr. okrajnega sodnika v Loži. G. Kržič je naroden mož. — Dr. A. Schöppel v Ljubljani je „povzdignjen“ v viteški stan s predikatom „von Sonnenwalden.“

— (Slovenci v Ameriko.) Iz Gorij na Gorenjskem se nam piše: Iz našega kraja se zopet več posestnikov in družih ravna na pomlad iti v Ameriko. Vedno slabiji zaslužek, še več pa vabljuje, veliko srečo obetajoča pisma od naseljencev v Ameriki so uzrok tega preseljevanja. Ako pomislimo, da oni, ki so se uže pred leti tje preselili, še dosedaj svojim sorodnikom nijso nič od svojih američanskih denarjev sem poslali, in se še vedno darovi v naši deželi za Ameriko pobirajo, je malo verjetno, kar oni o svoji sreči pisarijo, in marsikateri tukaj uže sodi, da jim je ondi dolg čas po prijateljih in po svoji rojstveni deželi.

Tržna poročila.

Z Dunaja 17. jan. Sejm je bil zopet strašno dolgočasen, akoravno so potrebni morali žito za živež kupovati. Pšenice se je prodalo 25.000 vaganov po zadnjih cenah. Banaška je bila po 8 gl. 15 kr., ruska po 7 gl. 60 kr. Rež bi se bila dobro prodajala, pa je bilo preveč galicijske, tako da so se cene komaj držale. Galicijska je bila vagan po 4 gl. 75 kr., pa tudi po 5 gold. 40 kr., slovaška po 6 gl. 10 kr. Ječmena se je za eksport veliko kupilo, in je bil najlepší za 5 do 10 kr. dražji, Koruza se je tudi za 10 kr. podražila, oves pa za 5 kr. Moke se je malo prodalo in sicer po starih cenah.

Iz Budapešte 17. jan. V začetku preteklega tedna je bilo malo prodajalcev, pa tudi kupcev malo, zato se semenj, posebno kar se pšenice tiče, nij dosta spremenil. Malini so le malo kupovali, ker moke ne morejo izpečati. Tako se je semenj do konca tedna vlekel, dokler nij nekaj velikih kupcev večjih partij kupilo, da se je pšenice okolo 80.000 centov prodalo, še precej po dobri ceni. Za rež nij bilo nič trga. Ječmena se nij moglo veliko prodati v razmeris popraščevanjem, ker se ga na novo zelo malo pripelja, obstoječe zaloge pa pojemajo. Prodalo se ga je kakih 20.000 vaganov po 10 do 15 kr. dražje, kakor oni teden. Oves je bil početkom tedna v ceni nespremenjen, pa tudi trg mlačen. Proti koncu semnja pa je postala kupčija živahna, ker so se je tudi špekulanti udeležili, in tako se ga je okolo 25.000 vaganov prodalo. Koruza je v začetku tedna pravo dober trg imela, in se je za 5 kr. dražje plačevala. V teku tedna pa se je koruze veliko pripeljalo, kupci so se začeli držati, in cena je padla za 5 do 10 kr. Prodalo se je koruze 20.000 centov. Sočivje je imelo pretekli teden mlačen semenj. Fižol je bil po 5 gl. 50 kr. do 6 gl. Grah po 6 gl. do 6 gl. 50 kr. Leča po 6 gl. 50 kr. do 7 gl. 50 kr. colni cent. Pšeno po 8 gold., proso po 4 gl. 50 kr. do 4 gl. 75 kr. Krompir po 2 gl. 75 kr. colni cent. Svinjska mast in speh po navadi. Vinski kamen najlepši po 34 gl., slabjši 31 do 32 gl.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescieri du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalescieri du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehruji, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom zoperstavljala se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem,

3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalescieri, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigmo.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celém životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vrančnico v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalescieri. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescieri pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlje.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescieri-Biscuiten v puščah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tuji.

20. januarja:

Pri Elefantu: Pulh iz sv. Križa. — Polak, Kappus iz Pešte. — Steffer iz Dola. — Lujati, Zichini iz Trsta.

Pri Mallcu: Geyer iz Vidma. — Ott iz Dunaja. — Gospa Tschisner iz Št. Petra. — Schink iz Zagorja. — Dorotka iz Tržiča. — Tschütsoher iz Bankweila na Vorarlberškem.

Dunajska borza 21. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	60
1860 drž. posojilo	107	50
Akcije narodne banke	986	—
Kreditne akcije	241	75
London	113	55
Napol.	9	5 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	75

Zobje in zobovje

se brez bolečine nastavljajo, ne da bi se korenine odstranile, zobobol se po usmrtenji živcev odpravi, vse **zobne operacije**, kot: plombaranje v zlatu, srebru in drugih masah, pilenje, snaženje in izdiranje zob opravlja zobozdravnik (14—2)

A. Paichel,

glediščne ulice števil. 20, v I. nadstropji. Ure od 8—12 in od 2—5.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.